

Część IV. System realizacji Strategii.

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele, kierunki i priorytety działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad wprowadzaniem zmian i podnoszeniem jego jakości. Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym. Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji.

Samorząd Gminy Międzyzlesie pełni rolę swoistego rodzaju koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii.

Działanie	Podmiot odpowiedzialny	Efekt działania	uwagi
Wdrażanie	Burmistrz	Wykonywanie zadań	Na bieżąco
Monitoring	Zespół ds. Monitoringu	Raport przedkładany Burmistrzowi	Co roku w terminie sprawozdania z wykonania budżetu
Ocena stanu realizacji Strategii	Burmistrz	Sprawozdanie przedkładane Radzie Miejskiej	Co trzy lata
Aktualizacja	Zespół ds. Aktualizacji Strategii	Projekt zmian przedkładany Burmistrzowi	Podstawa zmian: wnioski, raporty.
Zmiana	Burmistrz	Projekt uchwały przedkładany Radzie Miejskiej	Warunek - przeprowadzenie konsultacji społecznych

Tab. 26 System realizacji Strategii

1.1. Wdrażanie

Organem nadzorującym realizację Strategii jest Rada Gminy. Odpowiedzialny za wykonanie ujętych w Strategii założeń Burmistrz będzie przedkładał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z realizacji celów strategicznych z rozbiciem na kierunki działań i zadania. Ponadto raz na cztery lata będzie on przedkładał Radzie Raport o Stanie Gminy. Poza funkcją nadzorczą, wyłączną kompetencją Rady Gminy będzie uchwalanie zmian w zapisach Strategii. Procedurę zmiany uchwały regulują przepisy prawa wewnętrznego.

Instytucją odpowiedzialną za realizację Strategii jest Burmistrz. Strategia może być realizowana samodzielnie przez Gminę, we współpracy z

innymi partnerami lub poprzez inspirowanie i wspieranie realizacji przedsięwzięć innych jednostek.

Burmistrz Gminy będzie realizował zapisy Strategii poprzez:

- a) nadzór nad realizacją działań w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski Referatu Infrastruktury Technicznej, odpowiedzialnego za monitorowanie wdrażania Strategii,
- b) podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji działania, a w szczególności uwzględnianie zadań w projektach budżetów Gminy na kolejne lata, w Planie Rozwoju Lokalnego i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym (WPI) oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych,
- c) nawiązywanie współpracy z partnerami w realizacji działań, wymagających zaangażowania innych podmiotów, m.in.: organów samorządowych innych gmin lub powiatu, samorządu województwa, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców.

1.2. Monitoring

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Dla efektywnej realizacji zapisów Strategii Rozwoju niezbędne jest zatem stworzenie systemu stałej kontroli i monitoringu realizacji jej ustaleń. Monitoring powinien polegać na systematycznym gromadzeniu i przetwarzaniu danych i informacji dotyczących rozwoju Gminy, ciągłej obserwacji zachodzących ilościowych oraz jakościowych zmian.

Zadaniem Urzędu Gminy Międzyzylesie będzie przeprowadzenie ewaluacji ex-post. Celem będzie określenie faktycznych efektów zrealizowanych

projektów w ramach Planu pod kątem: użyteczności¹ i wykonalności² prowadzonej według co najmniej dwóch zasad: poprawności³ i stosowności⁴.

Monitoring umożliwi modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu Gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiąganie przyjętych celów rozwoju. Pozwala to na zwiększenie zdolności do szybkiej i skutecznej reakcji na zmiany zachodzące zarówno w jej otoczeniu, jak i wewnątrz niej.

Funkcję zarządzania i koordynacji Strategii będzie pełnił specjalnie powołany z pracowników Urzędu Gminy Międzyzlesie Zespół ds. Monitoringu Strategii do zadań którego należeć będzie:

- Zapewnienie zgodności dokumentów programowych niższego rzędu ze Strategią, w tym w szczególności w zakresie planowania,
- Zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii,
- Zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii.

Poprzez dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej lub w wewnętrznym systemie sprawozdawczości Urzędu Gminy, możliwe będzie efektywne monitorowanie procesu wdrażania Strategii Rozwoju.

Zalecanymi narzędziami ewaluacji są⁵:

¹ **użyteczność** (ang. utility) - celem oceny (ewaluacji) ma być dostarczenie praktycznych informacji na temat Strategii i jej założeń w kontekście jej przydatności dla osiągania założonych celów

² **wykonalność** (ang. feasibility) - celem oceny (ewaluacji) ma być dostarczenie informacji na temat stopnia realizacji Strategii i założonych w niej celów

³ **poprawność** (ang. propriety) - każda ocena (ewaluacja) musi być przeprowadzona w sposób zgodny z prawem i przyjętymi procedurami. Kryterium poprawności dotyczy także profesjonalizmu podmiotów wykonujących ocenę (ewaluację) oraz wyników oceny (ewaluacji);

⁴ **stosowność** (ang. accuracy) - przy przeprowadzaniu oceny (ewaluacji) winny być brane pod uwagę wyłącznie te informacje i czynniki, które mają znaczenie przy szacowaniu efektów programu, a zatem pozwalają na sformułowanie wiarygodnych wniosków

⁵ Proponowane narzędzia ewaluacji nie wykluczają zastosowanie innych technik przytoczonych w tekście.

- ewaluacja ex-ante
- ewaluacja ex-post
- analiza kosztów i korzyści
- analiza kosztów i efektywności

Wyniki monitoringu w formie corocznych raportów powinny być podstawą do oceny stanu realizacji Strategii i przedstawienia na tej podstawie, nie rzadziej niż raz na trzy lata, raportów Radzie Gminy przez Burmistrza.

1.3. Aktualizacja

Burmistrz we współpracy z Zespołem ds. Monitoringu Strategii będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii. W celu zapewnienia wsparcia merytorycznego oraz uspołecznienie procesu oceny realizacji Strategii Rozwoju Burmistrz powoła kilkuosobowy Zespół ds. Aktualizacji Strategii, którego zadaniem będzie:

- określanie propozycji aktualizacji Strategii
- dokonanie oceny po zakończeniu okresu na jaki Strategia została wykonana.

Podstawą ewentualnych zmian będą wnioski poszczególnych referatów realizujących zadania oraz wyniki monitoringu i raport realizacji Strategii. Propozycje weryfikacji Strategii przedstawiane będą przez Burmistrza Radzie Gminy w formie projektu zmian, zgodnie z procedurą wprowadzania zmiany do uchwały po przeprowadzeniu konsultacji społecznych i zebraniu w jej wyniku wniosków i uwag.

1.4. Źródła finansowania

Sformułowane w Strategii działania realizacyjne wykraczają poza ustawowe kompetencje samorządu gminnego. Strategia Rozwoju jest wyzwaniem dla jej mieszkańców, a ciężar jej realizacji muszą wziąć na siebie: władze samorządowe, miejscowe podmioty gospodarcze oraz mieszkańcy.

Gmina jest jednak częścią powiatu kłodzkiego, województwa dolnośląskiego, kraju oraz Unii Europejskiej - i z tych względów źródeł finansowania jej zadań i programów poszukiwać należy także na szczeblu ponadlokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

Strategiczne dla rozwoju Gminy Międzyzlesie środki finansowe będą pochodzić ze źródeł zewnętrznych, które należy podzielić na dwie grupy:

- budżet Gminy,
- budżety gmin ościennych (w przypadku zadań wspólnych),
- budżet Starostwa Powiatowego,
- budżet województwa dolnośląskiego,
- budżet państwa,
- Wojewódzki Zarząd Dróg,
- Generalna Dyrekcja Budowy Dróg Krajowych i Autostrad,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej,
- programy Wspólnoty Europejskiej,
- programy bilateralne i wielonarodowe Rządu RP,
- Instytucje finansowe i fundusze inwestycyjne wspierające przedsięwzięcia gospodarcze, realizowane przez samorządy terytorialne oraz małe i średnie firmy,
- Polskie fundacje i organizacje, przez które realizowana jest zorganizowana pomoc dla samorządów terytorialnych
- środki własne firm, sponsorów, dzierżawców obiektów, stowarzyszeń, instytucji.

ZAKOŃCZENIE

Dokument stanowi spójną i przemyślaną całość, ale ze względu na dynamicznie zmieniającą się sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną powinien być jednak traktowany jako dokument otwarty i weryfikowany pod względem aktualności przyjętych w nim kierunków rozwoju i proponowanych programów i działań. Powinien on zostać w przyszłości uzupełniony o pewne istotne działania o charakterze społeczno - politycznym, których wprowadzenie wymagać będzie przygotowań i uzyskania akceptacji społecznej i z tego powodu wydaje się w chwili obecnej przedwczesne. Bezpośrednio po uchwaleniu dokument należy spopularyzować wśród mieszkańców, co powinno ułatwić dalsze prace i pozyskanie społecznych partnerów.)

W stosunkowo krótkim czasie należy przystąpić do opracowywania konkretnych projektów działań, tak by w razie pojawienia się potencjalnych źródeł finansowania mieć w posiadaniu pewną liczbę projektów już zaawansowanych. Jest to praktyka powszechnie stosowana w krajach UE, gdzie pozyskiwanie środków w drodze konkursu wniosków jest praktyką codzienną. Ze względów społecznych jest to zadanie trudne. Należy uczynić wszystko, aby zapewnić ciągłość, czyli tym samym niekadencyjność realizacji zadań publicznych i aby przyjęta strategia w tej realizacji była pomocna.

Strategia niniejsza będzie również przydatna dla z pozyskiwanie środków z UE.